

Beleidskader wijksteunputen en dorpshuizen

Een verreikende verrijking

Postregistratienummer

16.0005066

Beleidskader wijksteunpunten en dorpshuizen

Een verreikende verrijking

Definitief

Versie	Status	Sector	Afdeling	Auteur	Paraaf
	Concept Definitief	SLZ	WZ	Philips	
Vastgesteld door	Datum			Gecontroleerd	
B&W					
Gemeenteraad					

Hoofdstuk 1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding beleidskader	4
1.2	Afbakening	4
1.3	Burgerinitiatief ouderenbeleid en wijksteunpunten	4
Hoofdstuk 2	Landelijk en provinciaal beleid.....	5
2.1	Landelijk beleid	5
2.2	Provinciaal beleid.....	5
Hoofdstuk 3	Onderscheid wijksteunpunt en dorpshuis	6
3.1	Wijksteunpunt.....	6
3.2	Dorpshuis	7
Hoofdstuk 4	Functies in wijksteunpunt op basis van de vraag	7
4.1	Functies.....	7
4.2	Wijksteunpunt is meer dan een gebouw.....	8
4.3	Vraaggestuurd.....	8
4.4	Hoe realiseren we 'vraaggestuurd'	9
Hoofdstuk 5	Gemeentelijk visie	10
5.1	Huidige beleid	10
5.2	Nieuwe visie.....	10
Hoofdstuk 6	Huidige en gewenste situatie.....	11
6.1	Huidige situatie	11
6.2	Gewenste situatie	12
Hoofdstuk 7	Hoe gaat een wijksteunpunt breed eruit zien?	13
7.1	Functionaliteiten	13
7.2	Vraaggestuurd met brede participatie.....	13
Hoofdstuk 8	Samenvatting	14
Hoofdstuk 9	Actiepunten, planning, financiën	16
9.1	Actiepunten	16
9.2	Planning	16
9.3	Financiën.....	17

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding beleidskader

De veranderingen in het sociale domein zijn aanleiding dat wij dit beleidskader wijksteunpunten en dorpshuizen hebben gemaakt. Door die veranderingen in het sociale domein is de rol van wijksteunpunten en dorpshuizen nog belangrijker geworden dan voorheen.

De rijksoverheid heeft per 1-1-2015 drie grote taakgebieden onder verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht:

- 1) de overheveling van de begeleiding, ondersteuning en verzorging uit de Awbz naar de 'Wet maatschappelijke ondersteuning' (Wmo);
- 2) de 'Participatiewet' voor WWB, voormalig Wajong en Wsw is naar de gemeente gaan, die daarbij samenwerken met werkgevers, werknemers en regionale organisaties;
- 3) de Jeugdzorg, waarbij de gemeenten nu verantwoordelijk zijn voor de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en –reclassering, de jeugd GGZ en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd.

Deze stelselwijzigingen zijn erop gericht dat:

- Mensen sneller geholpen worden bij hun zorg- of ondersteuningsvragen;
- Mensen zorg en ondersteuning krijgen die zo nauw mogelijk aansluit op hun persoonlijke (thuis)situatie, mogelijkheden en netwerk;
- Mensen die anderen zorg of hulp (willen) bieden, daarvoor alle ruimte en steun krijgen;
- De omvang en de kosten van de verzorgingsstaat beperkt worden.

Bovenstaande vraagt om een grote cultuurverandering: de transformatie. Het accent ligt op zelf- en samenredzaamheid. In die transformatie en zelf- en samenredzaamheid zijn wijksteunpunten en dorpshuizen belangrijk. Het wijksteunpunt is een plek waar buurtbewoners, van alle leeftijden, vitaal, minder- of niet-vitaal, elkaar kunnen ontmoeten en kunnen meedoen aan verschillende activiteiten of zelf een activiteit kunnen organiseren. Het wijksteunpunt is bij uitstek ook een plek waar kwetsbare inwoners elkaar (kunnen) ontmoeten en ondersteund (kunnen) worden op basis van de vraag die zij hebben. Zo kunnen ook deze kwetsbare mensen, die afhankelijk zijn van zorg of ondersteuning, zo volwaardig mogelijk deel uitmaken van de samenleving. Wijksteunpunten zijn daarmee belangrijke middelen om (gemeentelijke) Wmo-beleidsdoelen op het gebied van zelf- en samenredzaamheid, langer zelfstandig blijven wonen en actief meedoen te kunnen realiseren.

1.2 Afbakening

Sportkantines, club- en verenigingsgebouwen en multifunctionele accommodaties (zoals De Weijver) zijn ook belangrijke ontmoetingsplekken. In dit beleidskader beperken we ons echter tot de wijksteunpunten/dorpshuizen. Wij willen onze regierol nemen in het stimuleren dat er vanuit wijksteunpunten/dorpshuizen een vraaggestuurd aanbod is.

1.3 Burgerinitiatief ouderenbeleid en wijksteunpunten

Het burgerinitiatief 'Ouderenbeleid Opmeer' is ontstaan naar aanleiding van het besluit van de gemeenteraad om te bezuinigen op de subsidie voor het wijksteunpunt De Lindehof. De initiatiefnemers hebben de resultaten van dit burgerinitiatief vastgelegd in het rapport van maart 2016: 'Visie ouderenbeleid en wijksteunpunten in de gemeente Opmeer'. Tijdens drie

bijeenkomsten hebben de initiatiefnemers gesproken met de inwoners en de (niet-)professionele organisaties in het sociale domein. Het burgerinitiatief heeft zich niet beperkt tot De Lindehof, maar heeft zich ook gefocust op het gewenste ouderenbeleid in de gemeente Opmeer en in relatie daarmee op de(toekomstige) functie van alle wijksteunpunten in de gemeente. Er zijn door het burgerinitiatief tien aanbevelingen gedaan in relatie tot ouderenbeleid en wijksteunpuntenbeleid. Een reactie per aanbeveling vindt u in bijlage 1. Waar dit aan de orde is, nemen wij een verwijzing naar het burgerinitiatief in de tekst op.

Ten aanzien van het ouderenbeleid merken wij nog het volgende op. Wij zullen niet apart een nota ouderenbeleid maken. De afgelopen jaren heeft een ingrijpende stelselwijziging plaatsgevonden (zie paragraaf 1.1). De opdracht van de Rijksoverheid is om te komen tot één integrale (beleids)aanpak en om daarmee een samenleving te realiseren waarin inwoners zelf- en samen met elkaar optrekken en voor elkaar zorgen. Daarin past en is specifiek doelgroepenbeleid niet toegestaan: het gaat immers altijd om maatwerk, omdat er altijd verschillen tussen (de situatie van) mensen bestaan, ook al hebben zij te maken met bijvoorbeeld de zelfde beperking. Wel houden we in bestaand en zullen we in nieuw beleid in het sociale domein rekening houden met ontwikkelingen die te maken hebben met ouderen. Denk hierbij aan de dubbele vergrijzing, de toename van mensen met dementie, maar ook dat niet iedere oudere kwetsbaar is. Leidend is onze integrale nota sociaal domein.

Met dit beleidskader geven wij een impuls aan het stimuleren van een vraaggestuurd aanbod vanuit de wijksteunpunten/dorpshuizen en het verbinden van het informele ondersteuningsaanbod. We betrekken in dit beleidskader de resultaten uit het burgerinitiatief ouderenbeleid en wijksteunpunten.

Hoofdstuk 2 Landelijk en provinciaal beleid

2.1 Landelijk beleid

Er is geen wettelijk kader, landelijke richtlijn of een keurmerk dat bepaalt wat een wijksteunpunt of een dorpshuis precies is. In de praktijk blijkt dat voorzieningen, die zich wijksteunpunt of dorpshuis noemen, zeer divers van samenstelling, activiteiten en diensten zijn. Provinciaal beleid is er wel.

2.2 Provinciaal beleid

A wijksteunpunten (1985 t/m 2000¹)

Al vanaf 1985 t/m 2000 heeft de Provincie Noord-Holland in het provinciale ouderenbeleid ook beleid ontwikkeld op wijksteunpunten. De Provincie heeft verzorgingshuizen vanaf 1998 de (financiële) mogelijkheid geboden wijksteunpunten te realiseren. Dit werd gedaan vanwege wijzigingen in de WOB², waarbij verzorgingshuizen sloten of van functie veranderden. Deze wijksteunpunten waren gericht op het langer zelfstandig blijven wonen en participeren in de samenleving van specifiek de doelgroep ouderen. Naast 'haalfuncties', zoals ontspanning, informatievoorziening, dagverzorging, maar ook commerciële diensten zoals kapper en pedicure,

¹ Bron: Rapport van de provincie NH, d.d. augustus 2004, 'Zorg verbetert. Het leefklimaat in NH', ondersteunend beleid voor de Stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg.

² Wet op de Bejaardenoorden

maatschappelijk werk e.d., hadden de wijksteunpunten ook als opdracht 'brengfuncties' te realiseren, zoals bijvoorbeeld maaltijden. Deze wijksteunpunten moesten dus voorzien in functies die voorheen behoorden tot het takenpakket van verzorgingshuizen.

B wijksteunpunten 'plus' (2001 t/m 2003)

Met de provinciale beleidsnotitie 'Wijksteunpunten Plus Noord-Holland 2001-2003' werd ingezet op: *'ouderen en andere mensen met beperkingen een natuurlijke plaats en contacten in de wijk bieden om deelname aan de samenleving te bevorderen'*. 'Plus' staat voor uitbreiding van de doelgroep ouderen met mensen met vergelijkbare beperkingen én het wijkverbonden karakter van wijksteunpunten. Deze verbreding ('plus') was mede het gevolg van gesignaleerde knelpunten: voortgaande vergrijzing en deconcentratie van grote intramurale instellingen in de gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg.

C beleid wijksteunpunten 'breed' (2004 t/m 2015)

Tijdens de evaluatie van de wijksteunpunten plus in 2004 bleek dat de brede, intersectorale inzet op zoveel mogelijk doelgroepen en functies (de 'plus') om verschillende redenen niet haalbaar was. Dit heeft erin geresulteerd dat de 'wijksteunpunten breed' ontstonden. 'Breed' stond voor verbreding van het dienstenaanbod in wijksteunpunten voor wijkbewoners en andere zorgvragers dan alleen ouderen, met een één loketfunctie, ontmoetingsruimte en bijvoorbeeld gemaksdiensten, zorgvoorzieningen, tijdelijke opvang (respijtvorziening) op lokaal niveau, buurtrestaurants. De Provincie Noord-Holland co-investeerde hierin vanaf 2005, ter stimulering dat er uiterlijk in 2015 in elke gemeente een wijksteunpunt breed werd gerealiseerd, als onderdeel van een samenhangende infrastructuur voor wonen, welzijn en zorg. In Opmeer werd in 2010 met een provinciale subsidie het wijksteunpunt breed 'De Schakel' gerealiseerd, waarvan Omring eigenaar en exploitant is.

Er is geen wettelijk kader, landelijke richting of een keurmerk dat bepaalt wat een wijksteunpunt of dorps huis precies is. Wij gaan in dit beleidskader op basis van het provinciale beleid uit van wijksteunpunten breed, dus toegankelijk voor alle inwoners, met specifieke aandacht voor kwetsbare inwoners. Dit sluit ook aan op de uitkomsten van het burgerinitiatief.

Hoofdstuk 3 Onderscheid wijksteunpunt en dorps huis

3.1 Wijksteunpunt

Een wijksteunpunt is een toegankelijk gebouw in een zorgvriendelijke wijk of dorp, waar alle mensen, met en zonder beperkingen, jong en oud, die in de wijk of het dorp wonen, elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen ontplooiën en diensten kunnen organiseren of afnemen, die zij in hun situatie wensen en die bijdragen aan hun actieve deelname in de samenleving. Hierdoor kunnen ook mensen met beperkingen zo lang mogelijk als zelfstandige inwoners blijven wonen en leven. De exploitant(en) en gebruikers van het wijksteunpunt leveren een gezamenlijke inspanning om een breed en samenhangend aanbod tot stand te brengen vanuit het wijksteunpunt, maar ook met andere activiteiten die worden aangeboden in het gebied. Als het wijksteunpunt zich voornamelijk richt op ouderen of mensen met een beperking, hebben we het over een wijksteunpunt plus. Richt het wijksteunpunt zich op alle inwoners, jong tot oud, met en zonder beperkingen, dan spreken we van een wijksteunpunt breed. Zie paragraaf 2.2.

Een wijksteunpunt is een sociaal en fysiek goed toegankelijke accommodatie, waarin organisaties op het gebied van zorg en welzijn, informatie en advies geven, hun diensten aanbieden, met elkaar samenwerken, gezamenlijk activiteiten organiseren en/of activiteiten op elkaar afstemmen. Het kan ook gaan om sport- en beweegactiviteiten en om allerlei activiteiten die te maken hebben met meedoen, zoals (cultuur)educatieve en/of ontspannende en recreatieve activiteiten. Het wijksteunpunt is het hart van de dorpskern, voor alle inwoners goed toegankelijk. Het is een instrument dat ingezet wordt om de leefbaarheid en de sociale cohesie in een dorpskern te behouden en te versterken. Een wijksteunpunt plus richt zich uitsluitend op de doelgroep ouderen of mensen met een beperking. Een wijksteunpunt breed is er voor alle inwoners.

3.2 Dorpshuis

Een dorpshuis heeft vooral een sociaal-culturele functie voor iedereen in het dorp. Het zijn openbare ontmoetingsplaatsen voor de dorpsbewoners. Zij bieden in de eerste plaats onderdak aan het verenigingsleven en verder aan allerlei initiatieven en groepen uit de dorpsamenleving. Door deze activiteiten dragen ze bij aan de sociale cohesie in de dorpen, waar ze soms nog de enig overgebleven voorziening zijn. Kenmerk van dorpshuizen is dat ze multifunctioneel zijn, waardoor een breed scala aan activiteiten mogelijk is. Daarom worden dorpshuizen wel de spiegel van de plattelandssamenleving genoemd. Activiteiten komen en gaan, al naar gelang de behoeften van de gebruikers en de actuele thema's in de samenleving. Dorpshuizen worden bestuurd door vrijwilligers. De omzet van de bar en het verhuren van ruimten zijn het fundament voor de exploitatie.

Een dorpshuis³ is een openbare ontmoetingsplaats voor de dorpsbewoners, met één of meer ruimten die multifunctioneel inzetbaar zijn en waarbij de nadruk ligt op het aanbieden van ruimten voor activiteiten met een sociaal/cultureel/ontspannend karakter.

Het verschil tussen een wijksteunpunt en een dorpshuis is dat vanuit een wijksteunpunt altijd ondersteuning op het gebied van welzijn en zorg wordt gegeven, naast activiteiten met een sociaal/cultuur/ontspannend karakter. Vanuit een dorpshuis worden uitsluitend activiteiten met een sociaal/cultureel/ontspannend karakter aangeboden. Dat neemt niet weg dat hiermee ook een dorpshuis bijdraagt aan het welzijn van de inwoners die er gebruik van maken. Daarom gaat dit beleidskader over wijksteunpunten en dorpshuizen.

Hoofdstuk 4 Functies in wijksteunpunt op basis van de vraag

4.1 Functies

Een wijksteunpunt kan allerlei functies bieden. Het aanbod van functies in een wijksteunpunt kan worden geordend in een aantal clusters⁴:

1. Informatie en advies.
2. Ontmoeting, participatie en welzijn.

³ Bron: Platform dorpshuizen Noord-Holland

⁴ Bron: Rapport Provincie Noord-Holland januari 2006 'Wijksteunpunten in Noord-Holland. Bouwstenen voor brede wijksteunpunten. Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg'.

3. Wonen.
4. Zorg.
5. Diensten en ondersteuning.
6. Algemene zorg en medische voorzieningen.
7. Culturele- en publiekvoorzieningen.

Als er al zorg- en welzijnsvoorzieningen of activiteiten in het dorp, de kern of het buurtschap zijn, is een dubbeling ongewenst. Het is dan belangrijk dat we meer samenhang en samenwerking tussen enerzijds het wijksteunpunt en anderzijds de verschillende aanbiedende organisaties stimuleren⁵. Uit het burgerinitiatief blijkt dat de clusters 1, 2, 3, 5 en 7 (zie paragraaf 3.2) de hoogste prioriteit hebben. Wij zullen bij de verdere uitwerking van dit beleidskader in samenwerking met de wijksteunpunten/dorpshuizen bekijken of en hoe de in het burgerinitiatief genoemde activiteiten kunnen worden gerealiseerd. Verder is de keuze voor clusters en functies afhankelijk van de vraag (zie paragraaf 4.3 en 4.4).

4.2 Wijksteunpunt is meer dan een gebouw

Een wijksteunpunt dient méér te zijn dan een gebouw waar men terecht kan voor meerdere functies. Het achterliggende netwerk (zeg maar de 'backoffice') is minstens zo belangrijk, zo niet nóg belangrijker. In die 'backoffice' doelen we op alle professionele en informele zorg- en welzijnsaanbieders die actief zijn in het dorp of de kern. Daarmee kunnen er relaties/contacten gelegd en onderhouden worden met partners die niet fysiek in het wijksteunpunt deelnemen. Denk aan bijvoorbeeld de maaltijdbezorgers van Raad & Daad die een duidelijke signaleringsfunctie hebben of voorzitters van besturen van organisaties op divers gebied die hun buurt en buurtbewoners kennen. Die contacten moeten goed in beeld komen, zodat bekeken kan worden of en hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan het netwerk en hoe ze met elkaar verbonden kunnen worden en welke relatie er is of kan komen met het wijksteunpunt⁶. Op deze manier reikt het wijksteunpunt verder dan alleen het fysieke punt zou doen vermoeden; daarmee wordt het wijksteunpunt een verreikende voorziening.

4.3 Vraaggestuurd

Vraaggestuurd is bepalend voor de lokale inkleuring van de wijksteunpunten. Een wijksteunpunt moet niet een aanbod gedreven benadering hebben met voorzieningen waar geen vraag naar is of niet biedt waar juist wel vraag naar is. De vraaggestuurde benadering is leidend, tenzij het maatschappelijk belang een bepaald aanbod vereist. Niet elke doelgroep kan immers zijn eigen vraag aangeven (bijvoorbeeld mensen met dementie of psychiatrische problemen). Ontwikkelingen in een wijk hebben hun effecten op wijksteunpunten. Zo zal bijvoorbeeld door vergrijzing van een wijk een geleidelijke verschuiving ontstaan in behoeften van onderwijs- en kinderopvangvoorzieningen naar wijkgebonden wonen, welzijn en zorg voorzieningen. In het kader van de Wmo dient er ook een outreachend aanbod te zijn voor de zeer kwetsbare groepen met een beperkte mobiliteit. Outreachend werken betekent: actief erop af! Komt de kwetsbare inwoner niet naar het wijksteunpunt, dan komt het wijksteunpunt naar de kwetsbare inwoner!

⁵ conclusie 1, paragraaf 1.9, bld. 11 burgerinitiatief.

⁶ Afd. WZ zorgt in 2016 voor deze verkenning en verbinding in het gehele netwerk sociaal domein. Ook de 'werkgroep sociaal domein' en het opbouwwerk hebben hierin een rol.

4.4 Hoe realiseren we 'vraaggestuurd'

Vraaggestuurd betekent dat we de inwoners van de gemeente Opmeer die gebruik (gaan) maken van een wijksteunpunt, actief en structureel betrekken bij de ontwikkeling van de plannen om te bereiken dat het aanbod vanuit het wijksteunpunt goed aansluit op vragen van de inwoners. Dit uitgangspunt kan bijvoorbeeld worden opgenomen in de prestatie afspraken als onderdeel van de subsidieverlening aan de professionele instellingen (zoals De Wering). De actieve betrokkenheid kan gestalte krijgen door periodiek overleg met wijkbewoners, maar ook met dorpsraden en (informele) organisaties die werkzaam zijn op het gebied van welzijn en zorg. We willen stimuleren dat deze organisaties hun (informele) ondersteuningsaanbod aanbieden vanuit het wijksteunpunt, bijvoorbeeld door het periodiek of structureel huren van een ruimte in het wijksteunpunt. Dit betekent ook: stimuleren van verbinding tussen alles wat er al is aan (ondersteunende) activiteiten met de wijksteunpunten. Verbinding en samenwerking met elkaar en in aanvulling op elkaar in plaats van concurrentie. Het betekent ook dat we het bestuur van de wijksteunpunten en dorpshuizen vragen de (structurele) 'huurders' van een ruimte in het wijksteunpunt een stem te geven in het meedenken over wat er in het wijksteunpunt gebeurt. Bijvoorbeeld: wat voor type huurders willen het bestuur van het wijksteunpunt en de aanwezige huurders in het wijksteunpunt? Maatschappelijk ondernemend of mogen ook commerciële huurders ruimten incidenteel en/of periodiek huren?

Om bovenstaande aanpak te realiseren, kunnen wijksteunpunten een programmaraad en een klankbordgroep vormen. De programmaraad kan bijvoorbeeld twee maal per jaar bijeenkomsten voor de gehele dorpskern organiseren, waar de programmering van het wijksteunpunt besproken wordt. In de programmaraad zitten de aanbieders van activiteiten. Dit zijn aanbieders van activiteiten vanuit het wijksteunpunt, maar ook welzijns- en zorgaanbieders die actief zijn in de dorpen/kernen. Een klankbordgroep kan beoordelen of de juiste activiteiten voor de dorpskern worden georganiseerd. De klankbordgroep is een afspiegeling van de bevolkingssamenstelling van de dorpskern. Vorenstaande betekent dat het bestuur van de wijksteunpunten actief probeert alle groepen inwoners uit de dorpen en kernen te betrekken in de klankbordgroep: jong tot oud, vitaal, minder vitaal, niet vitaal etc. Het bestuur van een wijksteunpunt zal dus 'het dorp/de kern' in moeten om actief inwoners te bereiken. In de klankbordgroep kunnen vertegenwoordigd zijn: jongeren, ouderen, vertegenwoordiging vanuit de dorpsraad/dorpsraden, kwetsbare inwoners en een afvaardiging van instellingen werkzaam op het gebied van zorg en welzijn niet zijnde de gebruikers van het wijksteunpunt. Bij bovenstaande aanpak moet als kanttekening worden geplaatst, dat deze aanpak bij De Lindehof als subsidievoorwaarde kan worden opgenomen. Bij de Schakel ligt dit anders, omdat Omring van dat wijksteunpunt eigenaar is en daarmee volledig verantwoordelijk voor en vrij in de (wijze van) exploitatie hiervan. Bij de voorbereiding van dit Beleidskader zijn zowel Omring als het bestuur van De Lindehof betrokken geweest. Dat zal ook gebeuren bij de uitwerking van dit Beleidskader.

Vanuit een wijksteunpunt worden activiteiten aangeboden, gericht op ontmoeting, informatie & advies op in ieder geval het gebied van wonen, zorg en welzijn. De vraag van inwoners is leidend, met specifieke aandacht voor de kwetsbare doelgroepen die niet zelf hun vraag (kunnen) formuleren. Er worden vanuit het wijksteunpunt ook contacten gelegd met partners die niet fysiek activiteitsaanbod vanuit het wijksteunpunt hebben. Het wijksteunpunt is een belangrijke spin in het sociale domein web en zorgt voor verbinding van wat er in de dorpen/kernen is.

Hoofdstuk 5 Gemeentelijk visie

5.1 Huidige beleid

In ons huidige Wmo-beleidsplan 2013 t/m 2016 'Iedereen doet mee', vastgesteld door de gemeenteraad van Opmeer op 27 juni 2013, hebben we opgenomen dat we in elk dorp/elke kern een wijksteunpunt of wijksteunpunt functie willen hebben. In onze nota 'Sociaal domein gemeente Opmeer' (die in de loop van 2016 wordt vastgesteld) werken we - nog meer dan voorheen - vanuit een brede, gezamenlijke visie waarin wonen, welzijn, zorg en aanpalende terreinen als werk, onderwijs, verkeer & vervoer, openbare ruimte, sport, kunst & cultuur etc. een plek hebben. Wijksteunpunten en dorpshuizen zijn een middel om deze beleidsdoelen te bereiken. Ons specifieke subsidiebeleid voorziet erin om activiteiten te subsidiëren die een bijdrage leveren aan gemeentelijke (Wmo) beleidsdoelen. Denk aan bijvoorbeeld meer bewegen voor ouderen. Dat kunnen dus ook activiteiten vanuit een wijksteunpunt zijn.

5.2 Nieuwe visie

Het provinciale beleid was erop gericht dat er uiterlijk 2015 in elke (kleinere) gemeente één wijksteunpunt breed was. De kanteling van de Wmo, gevolgd door de transformatie in het sociale domein, heeft nog meer dan voorheen het accent gelegd op zelf- en samenredzaamheid, op zo actief mogelijk blijven meedoen en zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Hierdoor zijn wijksteunpunten een nog belangrijker middel in het sociale domein geworden. Dit maakt dat onze visie is dat er 2 wijksteunpunten breed in Opmeer zouden moeten zijn: één aan de noord- en één aan de zuidzijde van de A.C. de Graafweg. Reden hiervoor is dat de A.C. de Graafweg een geografische grens is tussen enerzijds de kernen Hoogwoud, De Weere en Aartswoud en het buurtschap de Gouwe en anderzijds de kernen Opmeer, Spanbroek en de buurtschappen Wadway en Zandwerven. Dit zorgt ervoor dat vooral de kwetsbare doelgroepen bij voorkeur zo dicht mogelijk in hun eigen leefomgeving blijven. Dit maakt dat het belangrijk is om één breed wijksteunpunt aan elke kant van de A.C. de Graafweg te hebben. Daarnaast zou er in elke kern en buurtschap zo mogelijk een dorpshuis of ontmoetingsplek met dorpshuisfunctie moeten zijn. Twee wijksteunpunten breed, als knooppunten in onze sociale en fysieke infrastructuur, en – waar mogelijk of al aanwezig – dorpshuizen of andere ontmoetingsplaatsen, dragen bij aan het langer zelfstandig kunnen blijven wonen en actief blijven meedoen van inwoners. Wij nemen hierbij de aanbeveling over uit het burgerinitiatief dat uitgangspunt is dat alle wijkbewoners gebruik moeten kunnen maken van het wijksteunpunt: we hebben het dan over een wijksteunpunt breed. Ook onderschrijven wij de aanbeveling, dat de wijksteunpunten vooral overdag plaats moeten bieden aan ouderen, met specifieke aandacht voor de minder vitale ouderen en de kwetsbare ouderen en voor andere specifieke kwetsbare groepen. Voor andere categorieën zal vooral 's avonds aandacht moeten zijn. Kanttekening hierbij is wel dat er voor jongeren feitelijk al elders in de gemeente goede ruimte is.

Wij willen twee wijksteunpunten breed in de gemeente Opmeer: 1 aan de noord- en 1 aan de zuidzijde van de A.C. de Graafweg. Daarnaast willen we – waar mogelijk en/of al aanwezig – in elke kern en buurtschap waar geen wijksteunpunt breed is, een dorpshuis of andere plek met een dorpshuis-/ontmoetingsfunctie.

Hoofdstuk 6 Huidige en gewenste situatie

6.1 Huidige situatie

We hebben een wijksteunpunt breed 'De Schakel' in Spanbroek/Opmeer, een wijksteunpunt plus 'De Lindehof' in Hoogwoud en het Theresiahuis (dorpshuis) in De Weere. Ook is er in De Weere nog een café. In Zandwerven hebben we zorgcafé 't Koetje en in Wadway café De Vriendschap. In Aartswoud en De Gouwe zijn er geen dorpshuizen of plekken met een specifieke ontmoetingsfunctie.

'De Schakel' in Opmeer/Spanbroek

'De Schakel' is er sinds februari 2010. Dit brede wijksteunpunt is gerealiseerd met een provinciale subsidie op grond van het provinciale Stimuleringsprogramma Wonen, Welzijn en Zorg. De gemeenteraad van Opmeer heeft in zijn vergadering van 5 november 2009 besloten om deze provinciale éénmalige financiële bijdrage van € 201.137 beschikbaar te stellen aan Omring als bijdrage in de stichtingskosten van het wijksteunpunt. Tussen Omring en de gemeente Opmeer is een exploitatieovereenkomst d.d. 2-2-2010 afgesloten. Hierin zijn de bestemming en het gebruik, de exploitatie, de exploitatievoorwaarden en subsidieverplichtingen opgenomen. Subsidieverplichting is dat Omring, als eigenaar en exploitant, het wijksteunpunt moet exploiteren als een publiek maatschappelijke voorziening in zo breed mogelijke zin, openbaar toegankelijk voor alle bewoners van de gemeente Opmeer met speciale aandacht voor kwetsbare groepen, zoals ouderen, gehandicapten, chronisch zieken, ouders met (jonge) kinderen, mensen met een zorgvraag/behoefte, (mantel)zorgers en kinderen/jongeren. Vanuit het wijksteunpunt worden verschillende activiteiten en cursussen aangeboden voor verschillende doelgroepen, er is gelegenheid tot ontmoeting, er is ondersteuning en dagbesteding en verenigingen kunnen ruimten huren. Er is een uitleenpunt van medische hulpartikelen en de wijkverpleegkundigen van Omring zijn er bereikbaar.

'De Lindehof' in Hoogwoud

In 1968 is 'De Lindehof' opgericht onder de naam: Stichting Dienstencentrum 'De Lindehof'. De toenmalige burgemeester Breebaart van de voormalige gemeente Hoogwoud vond het belangrijk dat er voor de ouderen een centrum met voorzieningen was. Zo ontstond 'Stichting dienstencentrum De Lindehof'. Het toenmalige bestuur van 11 personen vertegenwoordigden allen een discipline, o.a.: de kruisvereniging, de kerken, het plaatselijke bejaardenwerk, plaatselijke instelling voor bejaardenhulp, de gemeente, de vrouwenbonden en vier geïnteresseerden/deskundigen. Samen hadden zij een gebouw voor ogen waarin voor de bejaarden verzorging, ontspanning, informatie, beweging en gezelligheid geboden werd met het doel de mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen. In 2000 werd het nieuwe gebouw voor de Stichting Wijksteunpunt 'De Lindehof' aan de Graaf Willemstraat 27 in gebruik genomen. Er is een divers aanbod vanuit De Lindehof, onder andere: allerlei activiteiten voor ouderen, waaronder jeu de boules, een open tafel, een duofiets, wasverzorging, 3 dagen dagbesteding (Wilgaerden), open inloop en er is een halte van VervoerPlus op de dinsdag, waarmee men naar o.a. het gemeentehuis en de markt in Opmeer/Spanbroek kan. De Lindehof is een wijksteunpunt plus, omdat het zich (formeel gezien op basis van de huidige statuten) vooral richt op de ouderen in Hoogwoud.

Theresiahuis, dorpshuis in De Weere

Het Theresiahuis verhuurt (incidenteel en structureel) ruimtes aan verschillende verenigingen voor diverse activiteiten. Er zijn 4 ruimtes te huur in het Theresiahuis zelf en 1 ruimte in de eraan gelegen peuterspeelzaal De Kikkerhoek. De jongerenvereniging Argos, De Verzamelaar, Crea-TH (knutselclub), Avanti (koor), Parochiekoor De Weere, IPA (International Project Argos, jongerenuitwisseling), inloopmiddag (zelfstandig initiatief voor ouderen, ondersteund door Raad & Daad), De Zonnebloem, Tienerclub De Weere zijn in het Theresiahuis gehuisvest. Er zijn activiteiten in het kader van Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO). Er is geen aanbod op het gebied van informatie & advies, (algemene) zorg, wonen en dagbesteding.

Zorgcafé 't Koetje in Zandwerven

Zorgcafé 't Koetje biedt recreatieve dagbesteding voor mensen met dementie, een lichte beperking of eenzame ouderen. De combinatie van zorg en café maakt dit tot een plek waar verrassende ontmoetingen het ritme van de dag kunnen bepalen.

Café De Vriendschap in Wadway

Midden in Wadway ligt dit partycentrum. Door alle activiteiten die hierin plaatsvinden, heeft dit café een belangrijke ontmoetingsfunctie in dit buurtschap.

In de Gouwe en Aartswoud zijn geen specifieke plekken met een ontmoetingsfunctie.

6.2 Gewenste situatie

Wijksteunpunt De Schakel

Omring is eigenaar en exploitant en heeft gelet op de via de gemeente ontvangen provinciale subsidie de verplichting om een wijksteunpunt breed toegankelijk voor alle inwoners te exploiteren. Activiteiten die door Omring of anderen worden aangeboden vanuit De Schakel kunnen een gemeentelijke subsidie ontvangen als die activiteiten passen in het gemeentelijke subsidiebeleid. Wij willen bij de uitwerking van dit beleidskader de vraag van inwoners in de kernen Spanbroek, Opmeer, Wadway en Zandwerven helder krijgen. We willen dat doen in samenwerking met Omring. We zullen hierbij ook de uitkomsten van het burgerinitiatief betrekken, in overleg met de initiatiefnemers hiervan. Hierbij moet wel aangetekend worden, dat Omring als eigenaar en exploitant verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering van De Schakel. Hoewel wij samenwerking tussen gemeente, De Schakel en De Lindehof stimuleren en nastreven, kunnen wij het t.a.v. Omring niet afdwingen. Wel is Omring verplicht op basis van de door de gemeente beschikbaar gestelde provinciale subsidie (zie paragraaf 6.1) een breed wijksteunpunt te exploiteren. Dat betekent dat de gemeente Omring erop kan aanspreken als de gemeente meent dat hiervan niet of onvoldoende sprake is. Dit is echter niet aan de orde, omdat Omring een zodanig aanbod vanuit De Schakel doet, dat sprake is van een breed wijksteunpunt. Daarbij wordt tevens betrokken de afstemming met andere, bestaande informatie zorg- en welzijnsorganisaties en met wijksteunpunt De Lindehof.

Wijksteunpunt De Lindehof

Op grond van de richting die wij in dit beleidskader voorstaan, moet De Lindehof zich door ontwikkelen van een wijksteunpunt plus naar een wijksteunpunt breed. In het kader van de omslag die het (nieuwe) bestuur van De Lindehof moet maken naar aanleiding van de opgelegde bezuinigingen, heeft het bestuur al aangegeven dat zij zich wil richten op alle inwoners, maar wel

met specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen, zoals ouderen, mantelzorgers of mensen met een beperking. Er zijn ook diverse ideeën voor nieuwe activiteiten. Wij willen De Lindehof ondersteunen in de nieuwe aanpak en ook in dit gebied (Hoogwoud, Aartswoud, De Weere) onderzoeken welke vraag er bij de inwoners is. We betrekken hierbij de uitkomsten uit het burgerinitiatief.

Theresiahuis De Weere

Het Theresiahuis voorziet in diverse ontmoetingsmogelijkheden. Tijdens het RSA-project 'Zorg en welzijn in de kleine kernen', dat in 2014 en 2015 in De Weere is uitgevoerd, is door de bewoners aangegeven dat zij graag het Theresiahuis willen 'oppimpen', door verlevendiging met een breder bereik aan inwoners en een meer divers activiteitenaanbod en het 'gezelliger aankleden' van dit ontmoetingspunt. Dit burgerinitiatief wordt ondersteund door het opbouwwerk en gebeurt in samenwerking met de Gemeenschapsraad De Weere. In het 2^e kwartaal 2016 vindt overleg plaats met het bestuur van het Theresiahuis.

We willen in samenwerking met de besturen van De Lindehof en het Theresiahuis en met Omring de vraag van inwoners (waar nodig nader) onderzoeken en daarna beoordelen of het huidige aanbod voldoet aan de vraag. We betrekken hierbij de uitkomsten van het burgerinitiatief.

Hoofdstuk 7 Hoe gaat een wijksteunpunt breed eruit zien?

7.1 Functionaliteiten

Bij een breed wijksteunpunt geldt dat het aanbod van functies in een aantal clusters kan worden geordend. Zie paragraaf 4.1. Deze functies worden ook genoemd in aanbeveling 5 uit het burgerinitiatief. Wij hebben echter ook vastgesteld dat leidend moet zijn wat de vraag van de inwoners is. Dat betekent dat wij in dit beleidskader niet kunnen vastleggen hoe precies de wijksteunpunten breed er moeten (gaan) uitzien en welke clusters/functionaliteiten/activiteiten hierin gerealiseerd moeten worden.

7.2 Vraaggestuurd met brede participatie

Wij willen in samenwerking met alle wijksteunpunten en het Theresiahuis brede participatie laten plaatsvinden, waarbij alle inwoners worden betrokken. In die participatie zal de vraag worden voorgelegd of de inwoners het eens zijn met het hoofduitgangspunt in dit beleidskader: één wijksteunpunt breed aan de noord- en één wijksteunpunt breed aan de zuidzijde van de A.C. de Graafweg (te weten De Schakel en De Lindehof, respectievelijk in Opmeer/Spanbroek en Hoogwoud) en behouden en/of waar mogelijk c.q. gevraagd door de inwoners het realiseren van één ontmoetingsplek met een sociaal culturele functie in alle andere kernen, zoals het Theresiahuis in De Weere. Daarbij wordt tevens betrokken welke vraag naar functies in de brede wijksteunpunten er is; hierbij worden ook de uitkomsten van het burgerinitiatief betrokken. Wij willen ook de dorpsraden hierbij actief betrekken. De aanpak van dit onderzoek moet breed gericht zijn: op alle inwoners, maar wel met oog voor specifieke doelgroepen. Dat betekent dat in het onderzoek specifieke aandacht zal zijn voor de (vraag van) minder-vitale en kwetsbare ouderen. Op deze wijze geven wij alle inwoners, met specifieke aandacht voor kwetsbare inwoners, een stem in het gemeentelijke beleid gericht op wijksteunpunten en dorpshuizen. Nadat deze brede participatie heeft plaatsgevonden en bekend is of het idee van 2 wijksteunpunten breed aan de

noord- en zuidzijde van de A.C. de Graafweg wordt gedragen door de inwoners, kan in samenwerking met de betrokken wijksteunpunten en het Theresiahuis, worden bepaald welke functionaliteiten in vooral de 2 brede wijksteunpunten door de inwoners in het algemeen en de kwetsbare doelgroepen in het bijzonder, met specifieke aandacht voor minder-vitale en kwetsbare ouderen, gewenst worden. Daarna kan de gemeente de regierol nemen om de formele en informele aanbieders in het sociale domein te informeren, betrekken en stimuleren een rol te nemen in het realiseren van de gewenste wijksteunpunten/dorpshuis. Uitgangspunt hierbij is dat actieve deelname van organisaties vanuit of in samenwerking met wijksteunpunten en/of dorpshuizen plaats vindt voor eigen rekening. De actieve deelname van een organisatie is immers ook een meerwaarde voor die organisatie zelf: het kan vanuit en/of in samenwerking met het wijksteunpunt zijn (welzijns- en zorg-) aanbod aanbieden. Door de (structurele) verhuur van ruimten kan het wijksteunpunt zijn inkomsten verhogen. Eventuele nieuwe (vraaggestuurde) activiteiten die door organisaties en/of het wijksteunpunt/dorpshuis zelf worden ontwikkeld, kunnen worden gesubsidieerd als die activiteiten passen in het gemeentelijke subsidiebeleid.

Nadat dit beleidskader is vastgesteld door de gemeenteraad, zal brede participatie plaatsvinden met de inwoners, formele en informele aanbieders van zorg & welzijn om de vraag helder te krijgen welk vraaggestuurd aanbod er in de wijksteunpunten/dorpshuis moet zijn.

Hoofdstuk 8 Samenvatting

Een wijksteunpunt is een sociaal en fysiek goed toegankelijke accommodatie, waarin meer organisaties op het gebied van zorg en welzijn, hun diensten aanbieden, eventueel gehuisvest zijn, maar in ieder geval met elkaar samenwerken, gezamenlijk activiteiten organiseren en/of activiteiten op elkaar en met andere organisaties die in de wijk werken, afstemmen.

Een wijksteunpunt is een knooppunt in de sociale en fysieke infrastructuur van een dorpskern met een vraaggestuurd aanbod van diverse activiteiten en diensten waar inwoners in de diverse fasen van hun leven behoefte aan hebben. Sociale en fysieke infrastructuur geven aan dat het niet alleen gaat om een gebouw, maar om de functie die een wijksteunpunt heeft in het dagelijkse leven en in de dagelijkse omvang met elkaar in de dorpskern. Het wijksteunpunt is het hart van de dorpskern, voor alle inwoners goed toegankelijk⁷. Er is speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen, zoals minder vitale ouderen en voor specifieke doelgroepen⁸. Als het wijksteunpunt zich uitsluitend richt op de doelgroep ouderen en mensen met een beperking, spreken we van een wijksteunpunt plus. Richt het zich op alle inwoners, dan hebben we het over een wijksteunpunt breed. Het is een instrument dat ingezet wordt om de leefbaarheid en de sociale cohesie in een dorpskern te behouden en te versterken.

Een dorpshuis is een openbare ontmoetingsplaats voor de dorpsbewoners, met één of meer ruimten die multifunctioneel inzetbaar zijn en waarbij de nadruk ligt op het aanbieden van ruimten voor activiteiten met een sociaal/cultuur/ontspannend karakter.

⁷ Dit sluit aan op de aanbeveling uit het burgerinitiatief 'Visie ouderenbeleid en wijksteunpunten Opmeer'.

⁸ Idem als 7.

In een wijksteunpunt kunnen verschillende functies worden belegd. Dat geldt zowel voor een wijksteunpunt breed als voor een wijksteunpunt plus. Erg belangrijk zijn de ontmoetingsfunctie, met een open inloop. Een tweede belangrijke functie is de woonzorg-functie, waarbij gedacht kan worden aan bijvoorbeeld een zorgpost voor de wijkverpleegkundige, informatie over langer zelfstandig blijven wonen in het algemeen en domotica als middel hierbij in het bijzonder. Ook belangrijk zijn:

- de informatie & adviesfunctie ;
- dagverzorging voor kwetsbare of licht-dementerende ouderen;
- dagverzorging van andere kwetsbare doelgroepen;
- bijeenkomsten voor lotgenoten.

Daarnaast kan gedacht worden aan functies zoals een bibliotheekpunt of een vergaderruimte⁹.

De lokale inkleuring van een wijksteunpunt gebeurt vraaggestuurd. Voorkomen moet worden dat het wijksteunpunt een aanbod gedreven benadering kent met voorzieningen waar geen vraag naar is of niet biedt waar juist wel vraag naar is. De vraaggerichte benadering is het uitgangspunt, tenzij het maatschappelijk belang een bepaald aanbod vereist. Zo dient er in het kader van de Wmo een outreachend aanbod te zijn voor de zeer kwetsbare groepen bijvoorbeeld vanwege een lage mobiliteit.

Vanuit het idee van vraaggestuurd, worden inwoners van de gemeente Opmeer die gebruik (gaan) maken van een wijksteunpunt actief betrokken bij de ontwikkeling van de plannen om te bereiken dat het aanbod vanuit het wijksteunpunt goed aansluit op vragen van inwoners. Hiervoor vindt geregeld overleg plaats met wijkbewoners, dorpsraden en instellingen die werken op het gebied van zorg en welzijn. Een wijksteunpunt moet niet het clubhuis worden voor slechts één groep bewoners. Wijksteunpunten zijn er voor alle inwoners, jong en oud, met en zonder beperking, kwetsbaar en niet-kwetsbaar: brede wijksteunpunten. Er is specifieke aandacht voor de kwetsbare inwoners, ongeacht leeftijd. Door goede programmering van activiteiten zullen verschillende groepen inwoners elkaar wel gaan ontmoeten. Sommige functies of groepen mixen moeilijk. Of er kunnen al allerlei activiteiten worden aangeboden in de nabijheid van het wijksteunpunt. De positionering van het wijksteunpunt moet aansluiten op bestaande voorzieningen en knooppunten in dorpskernen. Het gaat om samenwerking en afstemming met elkaar¹⁰.

Hoewel een wijksteunpunt breed toegankelijk is voor alle inwoners, is er specifieke aandacht voor kwetsbare inwoners. Het is echter belangrijk dat alle vitale inwoners, jong en oud, al bekend zijn in en met het wijksteunpunt. De vitale inwoner van nu kan (nogmaals ongeacht leeftijd) de kwetsbare of minder vitale inwoner van straks zijn. Zo zal bijvoorbeeld eenmaal in de leeftijd van (actieve) oudere de oriëntatie op de dorpskern groter worden door het wegvallen van werk en daaraan gerelateerde netwerken en door het achteruitgaan van mobiliteit. Het is goed als de 'toekomstige' oudere al in het wijksteunpunt komt en er bekend mee is voordat hij feitelijk oudere is. Ook moet er in het wijksteunpunt aandacht zijn voor het stimuleren van contacten tussen verschillende doelgroepen vanuit het oogpunt zelf- en samen redzaamheid. Contact met bijvoorbeeld de doelgroep mensen met een (ex-)psychiatrische achtergrond of een verstandelijke beperking verloopt vaak niet gemakkelijk en zeker niet vanzelf.

⁹ Idem als 7.

¹⁰ Idem als 5.

Om een wijksteunpunt in afstand optimaal bereikbaar te laten zijn, ligt een wijksteunpunt bij voorkeur centraal in de wijk. Door de geografische spreiding van de diverse dorpen en kernen en door de (financiële) onmogelijkheid om in elk dorp een (breed) wijksteunpunt te hebben, zal dit niet voor elke inwoner gelden. Bij situering van één breed wijksteunpunt aan de noord- en één aan de zuidzijde van de A.C. de Graafweg zullen mensen verder weg wonen van het wijksteunpunt. Dit betekent dat er specifieke aandacht moet zijn voor informeel vervoer naar wijksteunpunten en ook dat er een outreachend aanbod is. Voor het informele vervoer kan het zijn dat vanuit de samenleving initiatieven ontstaan. Voor een toelichting op outreachend aanbod: zie paragraaf 4.3.

Hoofdstuk 9 Actiepunten, planning, financiën

9.1 Actiepunten

Nadat de raad akkoord is gegaan met het hoofduitgangspunt in dit beleidskader, namelijk 2 wijksteunpunten breed in de gemeente en verlevendigen van de rol van het Theresiahuis in De Weere, zullen wij in samenwerking met de besturen van de betrokken wijksteunpunten en het dorps huis, brede participatie organiseren met inwoners om de vraag naar bijvoorbeeld de functies in wijksteunpunten helder te krijgen. Hierbij zal ook aansluiting worden gezocht bij het burgerinitiatief dat is uitgevoerd rondom de Lindehof. In het burgerinitiatief kreeg bijvoorbeeld hoge prioriteit de wens om een onafhankelijke seniorenwerker waar nodig alle ouderenactiviteiten te laten ondersteunen (vergelijkbaar met de jeugdwerker). Ook werd genoemd om een beheerder van wijksteunpunten en andere locaties bij een onafhankelijke welzijnsinstelling in dienst te laten zijn. Nadat de vraag van de inwoners duidelijk is, zal in samenspraak met de bestaande wijksteunpunten en met formele en informele zorg & welzijnsaanbieders en aanbieders van andere activiteiten die te maken hebben met 'meedoen', overlegd worden op welke wijze het vraagbepaalde aanbod kan worden (door)ontwikkeld, georganiseerd en wat het kost.

Samengevat:

- onderzoeken vraag inwoners;
- onderzoeken en inventariseren wat er al is aan ondersteuningsaanbod vanuit de wijksteunpunten/dorps huizen;
- idem in de dorpen, kernen, buurtschappen;
- stimuleren verbinding tussen welzijn en zorg organisaties (formeel en informeel) binnen en buiten de wijksteunpunten;
- stimuleren periodiek overleg inwoners en gebruikers wijksteunpunten met de wijksteunpunten om de vraag en in relatie daarmee het aanbod actueel te houden;
- stimuleren dat bestaand en nieuw (vraaggericht) aanbod binnen en buiten wijksteunpunten met elkaar wordt afgestemd, elkaar aanvult en verbindt;
- stimuleren oprichting programmaraad en klankbordgroep.

9.2 Planning

Vaststelling beleidskader raad	7-7-2016
Uitvoeren participatie inwoners door de raad over het beleidsvoornemen 2 wijksteunpunten	September/oktober

breed en in alle kernen en zo mogelijk buurtschappen waar geen wijksteunpunt breed is, een dorps huis of plek met ontmoetingsfunctie	
Uitvoeren (ambtelijk) participatie inwoners, in samenwerking met besturen van huidige wijksteunpunten en dorps huizen, om de vraag te inventariseren welke activiteiten en ondersteuningsaanbod inwoners vanuit wijksteunpunten en dorps huizen willen	November 2016 tot en met februari 2017
Overleg in samenwerking met besturen wijksteunpunten en dorps huizen met formele en informele aanbieders van zorg en welzijn over hoe het vraaggestuurde aanbod gerealiseerd kan worden vanuit de wijksteunpunten/dorps huizen en/of in samenwerking met de wijksteunpunten/dorps huizen	Maart tot en met juni 2017

9.3 Financiën

Budget participatie inwoners: voor de uitvoering van de participatieperiode is een budget nodig van naar schatting € 500 (organisatie bijeenkomsten inwoners, zaalhuur etc.). Dit kan ten laste worden gebracht van de post maatschappelijke ondersteuning 6.620.25/434.362.

Huidig en toekomstig budget wijksteunpunten breed :

De Schakel: in de gemeentebegroting 2016 is voor De Schakel een budget beschikbaar van € 1.600. Dit is voor de open inloop op de dinsdagochtend (tijdens de marktdag). Daarnaast worden activiteiten gesubsidieerd die passen in het gemeentelijke subsidiebeleid: meer bewegen voor ouderen € 500 en het geheugenkoor voor mensen met dementie € 500.

De Lindehof ontvangt in 2016 een subsidie van € 85.893 voor de huisvestingskosten en de beheerskosten. Daarnaast ontvangt de Lindehof een subsidie van € 500 voor meer bewegen voor ouderen activiteiten die passen in het gemeentelijke subsidiebeleid. De raad heeft in november 2014 bij de vaststelling van de begroting 2015 en de meerjarenbegroting 2016-2018 besloten een structurele verlaging van € 40.000 toe te passen op de subsidiëring van De Lindehof vanaf 2016. Het bestuur van De Lindehof heeft aangegeven deze bezuiniging niet te kunnen realiseren. De raad heeft daarom op 5 november 2015 besloten dat zij een verlaging van de subsidie met totaal € 30.000 realistisch vindt. De subsidie voor 2016 is daarmee vastgesteld op € 85.893 en wordt vanaf 2017 verlaagd naar € 74.393. De verlaging voor de jaren 2017 t/m 2019 dient te worden gerealiseerd door een vermindering op de beheerskosten van jaarlijks 50%. In de specifieke beleidsregels bij de Algemene Subsidieverordening 2015 staat in hoofdstuk 3.09 dat beheersfuncties niet meer gesubsidieerd kunnen worden. Wij hebben echter besloten de hardheidsclausule toe te passen (artikel 20 Algemene Subsidieverordening Opmeer 2015). Hierin is bepaald dat het college in bijzondere gevallen kan besluiten een artikel of artikelen van de subsidieverordening en de daarbij behorende algemene en specifieke beleidsregels niet toe te

passen.

De raad heeft daarbij uitgesproken dat deze verlaging van de subsidie van het bestuur van de Stichting De Lindehof vraagt om zich in 2016 te bezinnen over maatregelen die kosten verminderen en activiteiten die inkomsten verhogen. Om die reden heeft de raad besloten dat 2016 een overgangsjaar is, waarin de bezuiniging geen € 30.000, maar € 18.500 is. Dit geeft het bestuur van De Lindehof de mogelijkheid om in het eerste halfjaar 2016 gebruik te blijven maken van de subsidie voor de volledige (huidige) beheersfunctie, zodat met een volledige beheersfunctie kostenverminderingen en inkomstenverhoging verder kunt voorbereiden.

We kunnen nu nog niet een indicatie geven over toekomstig gevraagd noch beschikbaar budget. In de eerste plaats hangt het af wat de vraag is. Als de vraag bekend is, zal in samenspraak met de wijksteunpunten worden bekeken of nieuw activiteitenaanbod ontwikkeld kan/gaat/moet worden. Bij nieuw activiteitenaanbod op basis van de vraag geldt dat in het subsidiebeleid uitgangspunt is dat activiteiten (op termijn) kostendekkend zijn. Voor sommige activiteiten, zoals bijvoorbeeld meer bewegen voor ouderen, is subsidie wel mogelijk. Dan zal ook kritisch moeten worden of de nieuwe aanpak van het wijksteunpuntenbeleid op basis van dit Beleidskader aanpassing van het subsidiebeleid noodzakelijk maakt wat betreft de mogelijkheid om beheerskosten te subsidiëren. Hierbij merken wij op, dat bij het realiseren van een aanbod van zorg- en ondersteuningsdiensten door diverse organisaties vanuit het wijksteunpunt, ook goed gekeken moet worden naar de aanwezigheid van professionals en/of (getrainde) vrijwilligers vanuit die organisaties in het wijksteunpunt. Op die manier kan het reilen en zeilen in het wijksteunpunt met fysieke aanwezigheid vanuit verschillende organisaties, een met elkaar gedeelde verantwoordelijkheid worden. Op het moment dat bekend is hoe de wijksteunpunten er op basis van de vraag gaan uitzien, zal ook verder gekeken worden naar de suggestie uit het burgerinitiatief om de gemeentelijke subsidies ten aanzien van De Schakel en De Lindehof te 'harmoniseren'. Hierbij moet worden aangetekend, dat hierbij in feite niet gesproken kan worden van harmonisatie. Er is immers sprake van een volstrekt ongelijke situatie, omdat Omring eigenaar en daarmee exploitant is van De Schakel. Harmonisatie beperkt zich tot gelijk trekken van bijvoorbeeld tarieven verhuur ruimten, consumpties etc.. Hierbij geldt dat we dit kunnen stimuleren, maar dat we dit niet dwingend kunnen opleggen t.a.v. De Schakel. Voor het activiteitenaanbod door beide wijksteunpunten en/of door organisaties vanuit de wijksteunpunten geldt dat deze gesubsidieerd kunnen worden op voorwaarde dat deze passen in het gemeentelijke subsidiebeleid.

BIJLAGE 1

Reactie op de aanbevelingen uit de 'Visie ouderenbeleid en wijksteunpunten in de gemeente Opmeer', een burgerinitiatief van maart 2016.

	Aanbeveling	Reactie en relatie met dit beleidskader
1	De gemeente Opmeer wil dat al haar inwoners gezond blijven en actief aan de samenleving deelnemen. Daarnaast wil de gemeente dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. Al ons beleid in het sociale domein is ook daarop gericht. Dat is vastgelegd in onze integrale nota Sociaal Domein en al ons beleid dat daarmee samenhangt. Denk aan: het Wmo-beleid, lokaal gezondheidsbeleid, sport- en beweegbeleid, het (nog vast te stellen) beleidskader 'Cultuureducatie Opmeer', onze campagne 'Langer zelfstandig blijven wonen', met domotica als middel etc. Leidend in het beleid dat te maken heeft met 'meedoen', is (het versterken van) de zelf- en samenredzaamheid van alle inwoners, van jong tot oud, met en zonder beperkingen. Waar het zelf en samen doen niet (voldoende) lukt, moet er waar mogelijk informele ondersteuning zijn. Wij willen op basis van dit beleidskader inzetten op het versterken van de rol van wijksteunpunten hierin. Denk bv. aan het bieden van respijtzorg door dagopvang/-besteding voor mensen die nog niet formeel geïndiceerd zijn voor Wmo-dagbesteding, maar waar de thuissituatie zodanig is dat het voor de mantelzorger niet meer haalbaar is.
2	Kernwaarden zijn: eigen regie, preventie, consultatie/signalering, hulp en zorg op maat, participatie bij en duidelijke regie in het gemeentelijke beleid.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De kernwaarden gelden niet alleen voor de doelgroep ouderen, maar voor <u>alle</u> inwoners. De doelgroep ouderen neemt in omvang toe door de verminderde aanwas van jeugdigen en de toenemende levensverwachting van ouderen. Hierdoor is specifieke aandacht voor ouderen nodig. Dat betekent dat wij in samenwerking met wijksteunpunten en dorpshuizen willen nagaan wat de specifieke vraag van ouderen in het dorp of de kern is. Het activiteitenaanbod vanuit

		wijksteunpunten en dorpshuizen moet daarop afgestemd worden.
3	De doelgroep ouderen moet worden ingedeeld in: 1) vitale ouderen, minder vitale ouderen en kwetsbare ouderen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. In de nieuwe Wmo is doelgroepenbeleid niet toegestaan, juist omdat verschillende doelgroepen niet homogeen zijn. Wij ontwikkelen daarom ook niet specifiek ouderenbeleid, juist omdat er vitale, minder vitale en kwetsbare ouderen zijn. Er bestaat dus niet 1 doelgroep ouderen. Het gaat altijd om maatwerk. Daarom vinden wij wijksteunpunten belangrijk voor <u>alle</u> inwoners en moet er voor het maatwerk aandacht zijn voor specifieke doelgroepen, zoals minder vitale en kwetsbare ouderen. Dit sluit ook aan op de conclusie uit het burgerinitiatief: ouderen die zijn geraadpleegd vinden dat in principe <u>alle</u> wijkbewoners gebruik moeten kunnen maken van wijksteunpunten.
4	Ouderenbeleid vraagt om: a. Een duidelijker visie van de gemeente en de verenigingen op de wensen en behoeften van de verschillende groepen ouderen. b. Een duidelijke regiefunctie van de gemeente gericht op meer samenhang en samenwerking.	a. Wij onderschrijven dat het belangrijk is om de wensen en behoeften van de verschillende groepen ouderen te kennen. Dat geldt voor <u>alle</u> groepen mensen. Wij zullen echter vanuit de gedachte van een integrale aanpak niet specifiek ouderenbeleid ontwikkelen. Wij willen wel in samenwerking met wijksteunpunten nagaan wat de vraag is in het dorp of kern, zodat het ondersteuningsaanbod vanuit de wijksteunpunten hierop afgestemd kan worden. Wij zullen de uitkomsten uit het burgerinitiatief hierbij betrekken. b. Wij onderschrijven het belang van meer samenhang en samenwerking. Dit geldt niet alleen voor de doelgroep ouderen. De gemeente heeft daarom in 2016 specifieke aandacht voor het stimuleren en – waar mogelijk – realiseren van verbindingen in het sociale domein.

	<p>c. Een sterke aanjaagfunctie van vernieuwend beleid door de beheerders van de wijksteunpunten, de opbouwwerker/ouderen-werker en de andere leden van de werkgroep sociaal domein.</p> <p>d. Voorzieningen die toegankelijk zijn voor alle doelgroepen, dus ook voor de minder-vitale ouderen en ouderen met een beperkte beurs.</p> <p>e. Niet bezuinigen, maar gezien de demografische ontwikkelingen juist een verschuiving van subsidie naar de ouderendoelgroep.</p>	<p>Zo wordt in april gesproken met de ouderenbonden om te onderzoeken of en hoe activiteiten die zij doen (zoals de inzet van vrijwillige ouderenadviseurs) kunnen worden verbonden met gemeentelijk beleid. Ook wordt de werkgroep sociaal domein, onder begeleiding van de opbouwwerker, verder doorontwikkeld, waarbij specifieke aandacht voor de doelgroep ouderen is gevraagd, met inachtneming van de verschillen in vitale, minder-vitale en kwetsbare ouderen. Dit is overigens een continu proces.</p> <p>c. Wij nemen op basis van dit gemeentelijke beleidskader onze regierol om te stimuleren dat de besturen van wijksteunpunten en dorpshuizen een sterke aanjaagfunctie hebben in de ontwikkeling van vernieuwend beleid op basis van dit beleidskader.</p> <p>d. Wij onderschrijven dat voorzieningen toegankelijk moeten zijn voor alle doelgroepen. Daarom vinden wij dat wijksteunpunten zich moeten richten op <u>alle</u> inwoners in de wijk: van jong tot oud, kwetsbaar en niet kwetsbaar.</p> <p>e. Ons huidige (specifieke) subsidiebeleid voorziet in subsidiering van activiteiten die bijdragen aan gemeentelijke Wmo-beleidsdoelen. Dat kan dus ook voor ouderen zijn.</p>
5	De wijksteunpunten hebben een belangrijke functie in het ouderenbeleid met de volgende functies: a) de ontmoetings- en recreatiefunctie; b) de zorgsteunpuntfunctie; c) de informatie- en adviesfunctie; d) dagbehandeling en	Wij onderschrijven dit. Wij verwijzen naar paragraaf 3.1. De precieze invulling van die functies met activiteiten is afhankelijk van de vraag van de inwoners.

	dagbesteding; e) specifieke activiteiten voor specifieke doelgroepen; f) signaleringsfunctie.	
6	De wijksteunpunten moeten open zijn voor alle doelgroepen, waarbij overdag de prioriteit ligt bij de vitale en minder-vitale ouderen en voor dagbesteding voor kwetsbare ouderen. In de avonden kunnen ook andere verenigingen en doelgroepen gebruik maken van het wijksteunpunt.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. Wij verwijzen naar hoofdstuk 4, paragraaf 4.1.
7	Realiseren van meer samenhang en afstemming tussen deze activiteiten en de activiteiten in de wijksteunpunten om onnodige of ongewilde concurrentie tegen te gaan en doorstroming van bezoekers en nieuwe vrijwilligers – ook naar wijksteunpunten – te bevorderen.	Wij onderschrijven dit. Zie ook onze reactie onder aanbeveling 4.b.
8	De bezuinigingsmaatregel De Lindehof is niet gebaseerd op visie, demografische ontwikkelingen of raadsprogramma. Een harmonisatie die uitsluitend is gebaseerd op de beheersfunctie, zonder naar het bereik, de huur en de functies van wijksteunpunten te kijken, is onredelijk.	In ons subsidiebeleid, dat is vastgesteld door de raad, is opgenomen dat beheersfuncties niet gesubsidieerd kunnen worden. De raad heeft echter besloten dat wel te doen, inclusief de bezuiniging erop.
9	Voor alle wijksteunpunten binnen de gemeente Opmeer een visie ontwikkelen die meer recht doet aan de bevolkingssamenstelling in de omgeving, de grootte van het wijksteunpunt en de exploitatie en uitvoering daarvan.	Uitgangspunt is dat er vanuit wijksteunpunten een vraaggericht aanbod moet zijn. Inherent daaraan is dat de bevolkingssamenstelling in de omgeving en de vraag daaruit, bepalend is.
10	Bezuiniging op de beheersfunctie is onverstandig. Dit leidt niet tot betere activiteiten of meer vrijwilligers, maar juist tot minder activiteiten en minder aandacht voor belangrijkste doelgroepen, zoals de minder-vitale en kwetsbare ouderen.	De bezuiniging op de beheersfuncties is gebaseerd op het door de raad op 5 februari 2015 vastgestelde subsidiebeleid, waarin is vastgesteld dat beheersfuncties niet gesubsidieerd kunnen worden. Ook is daarin vastgesteld dat uitgangspunt is dat activiteiten kostendekkend moeten zijn; de beheerskosten moeten dus in de kostprijs van activiteiten meegenomen worden.